

ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ

Бр. 51.

Субота, 15. Децембра 1918.
БЕОГРАД.

Излазе сваког дана у 4 сата по подне.

Цена 20 п. дин. или 40 хелера.

ГОДИНА XXI.

Рукописи и претплату треба слати:
Уредништву ВЕЧЕРЊИХ НОВОСТИ
БЕОГРАД, Космајска ул. бр. 28.

Зар и Бугари могу да говоре?!...

„Ко за туђом вуном пође,
Сам острижен кући дође.“
НАР. ПОСЛОВИЦА.

У софијском „Миру“ од 25. пр. месеца наиђосмо на уводни чланак Ил. С. Бопчева под називом „Шта да радимо?“ Нисмо одавна имали у рукама бугарске листове, па смо, признајемо, с великом радозналешћу прочитали овај напис Ил. С. Бопчева, чији нас је и сам наслов већ морао заинтересовати, јер смо имали разлога претпоставити, да ћемо у њему наћи зебљу од заслужене будућности и казне, која чека злочинца, свесна свих недела, која је починио у зверској махнитости.

Преварили смо се. Бопчев је остао — Бопчев. Бугарин се не мења. У чланку се прича, како су „симпатије огромне већине бугарског народа биле увек за западне велике државе“; како су „ради нашег народног уједињења привремено уздрмане симпатије Споразума према бугарском народу“. Како на Бугаре сат њихови „мали суседи набацују клеветничке оптужбе“; како им сад ваља лутати по Европи и Америци, хватати „разне чувене људе“, конферисати, писати „књиге и брошуре на разним језицима о свима питањима, о којима ће се решавати као о дотицајима са нашим правом и нашим народним жељама“; како сад треба да се чује реч „бугарске интелигенције“, а највише реч „македонских Бугара“; како „све то треба најопсежније искористити, као што смо до сада искористили топове и куршуме, шрапнеле и гранате“, и најзад, како „ваља да верујемо, да ће ова борба донети ослобођење свих потлачених Бугара, уједињење свих бугарских земаља“.

Бопчев као да је сишао с Марса или замишља да је цео остали свет преславао ове последње три године, кад се осмелио да са оваким изјавама изађе пред јавност.

До пре 1913. године па чак и до октобра 1915. године, могла су још овака бугарска пренемагања и ченгијања и да пале код наивних и нездравој бољивости склоних људи. Али је 1915. година отворила очи и најзаслепљенијим пријатељима њиховим.

Зашто се Бопчев није раније, пре уласка Бугарске у рат, нашао побуђен да прича о „симпатијама огромне већине народа бугарског за споразум“, него је заједно с том огромном већином ринуо нож у груди ослободиоцима и пријатељима Бугарске? Зашто су сви они

приређивали оне манифестације и славопојке победама својих савезника над Споразумом? Зашто су онако одушевљено дочекивали и поздрављали немачке разбојничке авијатичаре, који су им долазили са свог крвавог похода на мирне и незаштитене градове у дубокој позадини њихових „малих суседа“!

Депласирано је сад све пренемагање Бугарске, после свега онога што је за цео свет отворена књига. Заиста су сад престали и топови и куршуми, и шрапнели и гринате, али није престала пушити се крв оног огромног неброја жртава бугарског свирепства по Србији. Бугарска интелигенција, тек се сад буди из крволочног заноса и хоће да се чује њихова реч. Заборавља и она и г. Бопчев, да много јаче и страшније грми, да се до Бога чује, реч оних костурница у Арапском потоку код Лесковца и у потоку код Сурдулице; реч целог краја од Алексинца до Врања, који је остао без иједног свештеника; реч оних 14 српских свештеника са Краљевице код Зајечара, које Бугари поређаше у једном јарку и ту до појаса закопаше па их онда из машинске пушке побише; реч оних жртава под мостом на Млави у Петровцу и из крваве јаруге код Ражња; реч оних 148 свештеника српских, за које је тачно и несумњиво утврђено ко их је и по чијој наредби побио; реч оних неброја Срба, побивених по разним логорима у Бугарској и т. д. и т. д.

Пита се Бопчев „Шта да радимо?“

Ми мислимо, да је једини одговор на то: „Шокрити се ушима па ћутати и чекаати последњу реч конференције мира, која ће и Бугарима досудити по заслуги.“

Ратне и политичке вести

Пут војводе Бојовића.

Војвода Бојовић отпутовао је у Банат, да обиђе важнија места у којима гарнизонира српска војска. На путу га прате од стране Народне Управе заменик повереника за унутарње послове д-р Светислав Михаиловић, који ће прегледати досадашњи административни рад у оним крајевима, а специјално прилике у Тамишу.

Румуни према Мађарској.

Мађарско ратно министарство јавља да су Румуни заузели Велики Ењед, Самош-Ујвар и Торду. Осим тога између 10—11 сати пре подне требале су Румунске чете ући у Колошвар. Румунска влада

у споразуму са Велико Сибирском владом одредила је, да се заузму Петрочењски угљени мајдани а уједно и једини мађарски петролеумски избор у Петрочењу.

Оставка мађарског министра.

Мађарски министар просвете Мартин Ловаси одступио је јер налази, да је ин страни положај Мађарске Републике очајан, а и унутрашњих политичких разлога има овој оставци, јер не одобрава крајни радикални правац министра председника Карољија. Одлучено је, да се из делокруга министарства просвете излуче књижевности и уметности и да се образује засебно министарство за уметност.

Либкнехт за бољшевизам.

Како из Берлина вечерњи листови јављају, око 11 часова ноћу кренула се конгресном дому једна поворка борбених радника, с Либкнехтом и Розом Луксенбург на челу, са црвеним заставама. Вест, да је конгрес одбио захтев депутације демонстраната да и Либкнехт и Луксенбург узму учешћа на седницама, примљена је с гневним узвицима. Један говорник је нагласио, да ће се можда на конгресу решити питање о сазивању народне скупштине. Пролетаријат има дужност да се томе одупре. С кнежевима и потенцијима већ је пречишћено, па ће се лако савладати и народна скупштина.

После је говорио Либкнехт, који је, између осталог, тражио разоружање официра и генерала, и организовање црвене гарде. Контрареволуција има своје гнездо у влади Еберт-Шајдеман-Хазе. Немачка је сад само капиталистичка република. Народне скупштине не сме да буде, него само има да буде влада радничког и војничког савета. Конгрес мора пружити братску руку руској браћи и позвати руске делегате. Најзад је Либкнехт тражио светску револуцију и уједињење пролетаријата свих земаља.

Списак шпијона.

Загребачки листови доносе, да ће Нар. Веће објавити списак аустријских шпијона и повереника на Божић. Таквих шпијона има на 1200, међу њима има и „угледних“ личности, професора универзитета, адвоката итд.

† СТЕВА СТОЈКОВИЋ

новинар.

Стева Стојковић, умро је 26. децембра 1917. године као и терниран у једној болници у Будимпешти. На глас о његовој смрти донеле су „Српске Новине“, које су излазиле на Крфу, у свом 22. броју од

20. фебруара ове године некролог, који и ми доносимо данас као на дан годишњег парастоса, који покојним Стеви даје његова ојађена породица:

„Тешко је наћи вечно лепе речи, да се ми и најкраће искаже цео живот једног од оних паћеника, свесних и убеђених да њихове патње воде великоме циљу. И ако их ово дивље време баца у засенак и заборава, њихова имена сјајна су и одређена за вечан помен. Треба их само изрећи и она ће сама одјекнути пуном аутографом мученика.

Такво је име: Стева Стојковић, новинар.

Ма колико да нас је ово ратно доба удаљило од драгих успомена ведрога београдског живота, вест о смрти Стеве Стојковића у часу нам повраћа сећање на све београдске лепе дане и бурне ноћи. Весели и вредни Стева био је један од нерава Београда. У њему су били два пријатна човека — неуморни радник и духовити веселац. Они су засебни, сваки је имао свој правац и наизменце настављали су свој пут. И док је један низао свеже хронике у „Политици“, други је у београдским боевским друштвима просипао досетке и живе приче. Цео његов живот невероватна је прича...

И дошао је први дан, када је разуздана себичност наших непријатеља ликвидирала са свима обзирима човечанства и дивљачки притисла нашу лепу Отаџбину. — „Грабите што више!“ Тој аустро-германској девизи отворен је триумфални улаз у срце Србије. И настао је грабеж плодова и блага земље, имовине људске и живота! Гашена је свака светлост и створен мрак; јер у тами најуспешније бујају смртни ударци.

И Стева је постао роб новинар. Он, један од оснивача живе хронике у новинарству, морао је да ућути. Једнога дана, кад су п екипела осећања, дирнуо је усијану садашњост, која, тамо под туђином пржи и сажиге све што је дотакне. Интернирали су га и пустили га пред смрт. Умро је у Пешти, у путу за Београд.

Бескрајна празнина удише животе; нестaje многих и многих, који су нам били и нужни, од којих је наша обновљена земља имала да очекује срећу и напредак. Али нека су блажени и у вечној успомени сви они, који својим животима запчатише повељу наше љубави и назира на наду наше велике будућности. Мир пепелу њиховом и вечан покој напаћеноме Стеви Стојковићу.

Б.

КОЛОСЕУМ

ЛОВЦИ ЛАВОВА — драма у 2 дела из афричког живота и остали одличан програм.

КОЛОСЕУМ

ЛОКАЛНЕ ВЕСТИ.

Нови посланици.

Г. Бурга Јремић из Ивањице дошао је на место г. Димитрија Средојевића; г. Светозар Хаџић из Сврљица, на место пок. Лазе Пачуа; г. Чедо Гагаљ инжењер, дошао је на место Богдана Јанковића, који је умро, г. Димитрије Попадић из Крушевачког округа дошао је на место, пок. попа Герасима; г. Стојан Петковић из Свишћанина, дошао је на место пок. Чедо Урошевића

Алекса Ратарац

Дугогодишњи народни посланик умро је прекијучи и сарањан у Београду.

Син његов Михаило умро је у путу враћајући се у Отаџину. Један му је син раније погинуо у рату. Бог да им душу прости!

Долазак бана Михаловића.

У суботу долази у Београд хрватски бан Антон Михаловић, са више повереника загребачке народне владе.

Допутовали.

Господа: Мих. Бр. Ловић артил. пуковник, Јован Десимировић свештеник из Милог Црнића, Жика Златановић адвокат и нар. посланик из Јагодина, Влада Илић, индустријалац, д-р Никола Крстић рзв. санитетски мајор.

Дунавска Дивизијска област.

У Београд је допутовао генерал Петар Мишић, командант Дунавске Дивизијске области, и ова је команда отпочела делатности.

Наша комисија у Бечу и у Прагу.

Господин Министар Финансија, послао је једну комисију, чији су чланови г. г. д-р Велизар Јанковић, д-р Милан Марковић и д-р Милко Брезга, секретар финансијског одбора Народног Већа у Љубљани, — у Беч и Пешту, да проуче стање Аустроугарске банке, ради регулисања наше валуте. Комисија ће отићи и до Прага, ради поручбине нашег новог државног папирног новца, којим ће се привремено заменити новчанице Аустроугарске банке у оптицају на нашој територији.

Исплата пензија Управе фондова.

Управа Фондова исплаћиваће за Божићне правнике удовичке пензије за још један месец почев од 14. децембра с. г.

Позив.

Ниже именована лица умољавају се, да јаве Гл. Београдској Војној Пошти своје тачне адресе, да би им могла испоручити упућена им препоручена писма.

Г. г. Беле Вуковић, Ђорђе Велебит, Адам Корич, Гига Дарбуц, Миле Романић, Миле Цигановић, Живко Стамјанковић, Марко Дробић Остоја Слупчевић, Илија Кулибрик, Лазар Дамњановић, Франк Новосел, Наредник С. Баб Ђ, Милан Чеплавац, Иван Рајић, Велиша Божовић, сви војници из раних јединица Југословенске Дивизије.

Управа Гл. Беогр. Војне Поште

Удружење Електромотера.

Удружење електромотера, механичара и апаратага одпочело је свој рад, а одржаће у недељу 18. окт. м. у 9 сати пре подне у локалу кафана „Скупштине“ (улици М. Великог) свој сабор, на које позива све своје чланове да на сабору дођу где ће се извршити упис у чланство на основу члана 6, 7 и 9. наших правила.

Објава.

Решењем Министарск. г. Савета обрза вана је комисија за испитивање свију зверстава и осталих повреда одредаба Хашких Конвенција од стране Бугара.

Председник те комисије је г. Љубомир Стојановић, бив. Председник Министарства, а чланови су г. г. д-р Коста Кумануди и Слободан Јовановић, професори Универзитета. Мил је Васић, управник Државног Музеја, Павле Гаврилвић дипломатски агент у Каиру, и д-р Милета Новаковић.

Комисија састала у Скопљу и отпочела рад.

Позива се грађанства да се преко полицијских власти или непосредно обраћа поменут. ј. комисији у Скопље за све злочине, латње и штете почињене од стране Бугара

Комисија ће радити до половине идућег месеца.

На канцеларије полицијског одељења Министарства Унутрашњих Дела, од 12. децембра 1918. год. П. Бр. 11644.

Наплата порезе и регулисање валуте

Да би се могли, ма и делимично, покрити редовни, дачни и матејални издаци у областима Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца, који се не само нису смањили, но се услед узрока, створених ратом нагло повећали, господин министар финансија наредио је, да се одмах приступи наплати свих посредних и непосредних пореза и такса у свима областима Краљевства по за о има који су до сада важили за поједине области, за све време за које аустроугарске и бугарске власти нису те дажбине изнели.

Прилази низу мора за сређивање валутног питања Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца, Г. министар финансија био је принуђен на првом месту спречити поллаву наше новчане пијаце папирним новцем непријатељских држава, коју нарочито потстиче несавесна спекулација. Ради тога је наредио:

1. Да се забрани унос круна и лева на територију досадање Краљевине Србије и Краљевине Црне Горе;
2. да се забрани унос круна и лева из страних земаља на територију Краљевства С. Х. С. у границама окупираним од наше војске;
3. да се да појединци могу собом носити највише до 1000 круна или лева;
4. исто тако забрањује се извоз новца са територије досадање Краљевине Србије и Краљевине Црне Горе, као и са територије Краљевства С. Х. С.;
5. сав новац који се покуша унети или почети прстино овој наредби има се конфисковати у корист државне касе, а са дотичним лицем прстино као са кријумчарем.

У вези са горњим решењем о забрани уноса папирног новца, а у циљу констатовања количине овог новца на нашој територији, ради доцније замене истог за нашу валуту, Господин министар финансија наредио је:

1. Да се одмах приступи жигосању и попису свог папирног новца Аустро-Угарске и Бугарске, који се налази у промету на територији Краљевине Србије и Црне Горе, а на осталој територији Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца, причекаће се до извештаја комисије која је отпутовала у Праг, ради штампања и вог нашег папирног новца.
2. Жигосање и попис свога папирног новца извршиће једновремено на целој територији околних и срески начелници. Жигосање ће се извршити штамбиљем власти, која по исврши и тооним жигом којим се озваничава у акта при пријему, а ако тога жига немају, онда државном печатом. У место броја деловног протокола ставиће се редни број списка лица која у новчанице поддела на жигосање.

Свака власт која буде вршила жигосање водиће нарочити списак, у који ће списак заводити редом по пријавама сва лица која поднесу папирни новац ради жигосања. У том смислу поред имена пријављивача има се назначити и број новчаница по вредности а на крају укупна вредност свих пријављених новчаница.

Да би се што пре извршило ово жигосање и попис, околних и срески начелници жигосаће и нумерисати само папирни новац од 10 круна (лева) па на више (тј. јест од 10, 20, 50, 100, 500, и 1000 круна — лева), тако да најдаље до 20. јануа, а 1919. по новом кал. буду са свим готови, а ситнији папирни новац (од 1 и 2 круне и лева) само ће жигосати без завођења нумера. Жигосање и попис вршиће се у присуству поштног лица, по реду пријаве, и одмах по жигосању враћаће му се и вац натраг.

Ради савлађивања овога посла околних и срески начелници саставиће преглед о укупној суми жигосаних и пописаних новчаница по врстама, и доставити га свом надлежном околном начелнику којим је опет из ових прегледа, као и из списка по жигосању и попису у околном месту, саставити преглед за цео округ, и доставити га најпре телеграфски а по том и писмено министарству финансија.

3. Ово жигосање и попис вршиће се једино ради заштите интереса грађанства, јер не пријављени и не жигосани новац неће се доцније замењивати за нашу валуту.

4. Да би се спречиле злоупотребе наредити свима полицијским властима да свака у своје делокругу стави под најстрожију контролу све државне и печатарске радње.

ОГЛАСИ

Јаја

Комад 1.40, од 50 ком на више 1.30
Охридска ул. бр. 13.

Карбид МОЖЕ СЕ ДОБИТИ КОД

Јеше Х. Јеушуа „Шапчанин“
Београд — Кнез Михјала ул. 47.

Бенциона И. Бенциона

Васина ул., до Кл. Лутрије. 3-10

ЛИТОГРАФИЈА

Косте М. Бојковића

Македонска ул. бр. 21, (у двористику лево 1. врата).

Има на продају више целих и потпуно нових комплета и литографских табакана и то:

- Грциво за удебеник певања помоћу нота 3.50 дин.
- Латински преводи, као помоћни учитељ ђацима IV. раз. гимназије 2.50 „
- 100 ком. дописних карата 2.50 „
- Готових етикета за коњак и клеквачу.
- Сваког дана од 9—11 пре подне и од 3—5 по подне. 3-5

Госпођица, вична немачкој и француској кореспонденцији и која пише на машини, може одмах добити место. Обратити се канцеларији Колосеума. 2-3

Част је Дирекцији

Биоскопа ОПЕРА

у Македонској улици, да извести београдско грађанство, да ће у СРЕДУ 12. децембра почети ПРЕДСТАВЕ састојећи се из најбољих филмова познате фирме **Пате-Фреер**, ратних слика и најбољих комичних филмова.

Дневне представе од 4 до 10 сати по подне.

За свечано отарање даваће се чувена ДРАМА

„Разносачица хлеба“

Комичан филм у главној улози „МАКС ЛИНДЕР“ и ратни филм у Македонији СА СРПСКОМ ПРВОМ АРМИЈОМ. 2-3

Ожалостљена породица даваће свом драгом и никад непрежаљеном

† СТЕВИ СТОЈКОВИЋУ

новинару

ГОДИШЊИ ПАРАСТОС, данас, у суботу 15. окт. м., у 11 часова пре подне, у Савиначкој цркви.
Београд, Хаџи-Берина 15.

Са болом у души извештавамо своје сроднике, пријатеље и познанике, да смо за навек изгубили нашег милог брата и ујака

† Драгутина — Драгу Радуловића,

трг., резервног коњичког наредника Дрин. Дивизије

који је после дужег боловања испустио своју племениту душу 3. децембра у најлепшем добу свога живота у 33-ој год. оставивши нас да за њим за навек тугујемо.

Не можемо пропустити а да не изјавимо захвалност, г-ђи Мирјани З. Митровићки и г-ђи Милицы С. Катићки, г-ђицама: Деси и Бели Николајевићевј који не жалећи труда сваког дана обилазише до последњег часа нашег милог Драгу. Тако исто благодаримо г-ђама: Ленки А. Николајевић, Смиљи Мојсиловић, и Милеви Деспотовићки које се нађоше на последњем часу нашег Драге.

А тако исто благодаримо грађанству који нашег милог Драгу до вечне куће испратише.

7. децембра 1918. год. Ожалостљени за навек: сестра Живка Вуковићка; браћа: Душан, обвез. брдског артиљ. пука Дунав. Дивиз. и Јефтџ, резервни пешал. п.-поручник II пука; сестриња: Драган и Миљана.

3-3